Eduskunta
Talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Asia: HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Eduskunnan talousvaliokunta pyytää Talouspolitiikan arviointineuvostolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027.

Tarkastelemme tässä lausunnossa ensin eräitä talousarvioesityksen keskeisiä yksittäisiä vero- ja menoperustemuutoksia ja arvioimme niitä suhteessa niille esitettyihin perusteluihin. Tämän jälkeen tarkastelemme talousarvioesityksen muodostamaa finanssipolitiikan viritystä sekä julkisen talouden näkymiä. Lopuksi kokoamme yhteen keskeiset huomiot.

Teemme perusteellisemman yhteenvedon vaalikauden aikana päätetyistä toimista ja niiden yhteensopivuudesta hallituksen julkilausumien talouspolitiikan tavoitteiden kanssa alkuvuodesta 2027 julkaistavassa vuosiraportissamme.

Talousarvioesityksen keskeisistä päätöksistä

Valtion vuoden 2027 talousarvioesityksellä toimeenpannaan pääosin jo aiemmin linjattuja päätöksiä. Arvioimme seuraavassa muutamia keskeisimpiä vuonna 2027 voimaan tulevia vero- ja menoperustemuutoksia.

Veromuutokset: Veroperustemuutokset ovat kokonaisuudessaan verotusta keventäviä. Talousarvioesityksen mukaan hallitus tavoittelee verotuksen keventämisellä kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista.

Merkittävin vuonna 2027 voimaan astuva veroperustemuutos on yhteisöverokannan alentaminen kahdella prosenttiyksiköllä 18 prosenttiin. Totesimme jo edellisessä vuosiraportissamme, että yhteisöveron keventämistä on mahdollista perustella tavoitteella kasvattaa veropohjia ja kiihdyttää talouskasvua ainakin tilapäisesti, vaikka asiaan liittyvä tutkimusnäyttö onkin varsin epävarmaa.

Julkisen talouden heikon tilanteen vuoksi verotusta keventävien muutosten yhteydessä olisi kuitenkin perusteltua kiristää sellaisia veroja, joiden arvioidaan olevan työn tarjonnan, investointien tai muun taloudellisen aktiviteetin kannalta vähemmän haitallisia. Yhteisöveron laskun yhdistäminen erityisesti listaamattomien yritysten osinkoverotuksen kiristämiseen ja joidenkin verohelpotusten muodossa annettujen yritystukien karsimiseen olisi johdonmukaista politiikkaa myös verotuksen tehokkuutta ajatellen. Yhteisöveron alentaminen samalla lieventäisi tällaisten veronkiristysten kielteisiä vaikutuksia yksittäisille yrityksille tai niiden omistajille.

Hallitus keventää myös pieni- ja keskituloisten työn verotusta työtulovähennystä kasvattamalla. Hallitus perustelee sitäkin kasvutoimena. Tutkimuskirjallisuuden perusteella keskituloisten työn tarjonta reagoi kuitenkin verotukseen varsin maltillisesti. Ansiotuloverotuksen tavanomainen indeksitarkistus tehdään täysimääräisenä kaikilla tulotasoilla. Lisäksi ansiotuloverotukseen tehdään eräitä pienempiä muutoksia.

Verotuottoja pienentää lisäksi korkovähennysrajoituksen poikkeus huoltovarmuuskriittisille infrastruktuurihankkeille sekä liikennepolttoaineiden ja ajoneuvoveron perusveron veronalennus. Liikennepolttoaineiden hiilidioksidiveron alentaminen on ristiriidassa sekä julkisen talouden tasapainottamisen että hallituksen omien ilmastotavoitteiden kanssa.

Alkoholi- ja tupakkaverotusta puolestaan korotetaan. Rahapelien toimilupamarkkinaan siirtymisen yhteydessä tapahtuvat veroperustemuutokset kasvattavat lisäksi yhteisöveron ja arpajaisveron tuottoa.

Vuoteen 2026 verrattuna hallituksen päätösten arvioidaan pienentävän verotuloja nettona noin 1,6 miljardilla eurolla tai 0,5 % bruttokansantuotteesta vuonna 2027 ja noin 1,8 miljardilla eurolla (0,6 % BKT:sta) vuositasolla. Yhteisöverokannan alentamisen arvioidaan vähentävän vuositasolla verotuloja noin 840 miljoonalla eurolla. Yhteisöveron alentamisen lopullista vaikutusta verotuloihin on vaikea arvioida tarkasti

niin kutsuttuja dynaamisia vaikutuksia koskevan epävarmuuden vuoksi. Yhteisöveron alentamisen voi olettaa kasvattavan investointeja ainakin jonkin verran. Investointien vaikutus veropohjiin näkyy kuitenkin vasta ajan myötä. Yhteisöveron alentamisen voi siksi arvioida pienentävän vuotuisia verotuloja enemmän lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä.

Pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotuksen kevennyksen arvioitu vähentävä vaikutus valtion verotuloihin on noin 180 miljoonaa euroa ja indeksitarkistuksen noin 640 miljoonaa euroa.

Menosäästöt ja kertaluonteiset erät: Hallitus on päättänyt merkittävistä julkisen talouden sopeutustoimista hallitusohjelmassa, kevään 2024 julkisen talouden suunnitelmassa ja syksyllä 2025 sovitussa vuoden 2026 talousarvioesityksessä. Kokonaisuudet sisältävät menosäästöjen lisäksi menolisäyksiä. Vuoden 2027 talousarvioesityksen mukaan hallituksen päättämät menotoimet vähentävät valtion menoja nettomääräisesti 4,3 mrd. euroa vuonna 2027 verrattuna menojen tasoon ilman tällä hallituskaudella tehtyjä toimia.

Valtion eläkerahastosta valtion budjettitalouteen tehdään 3,9 mrd. euron suuruinen talousarviosiirto. Vuoden 2027 talousarviosiirtoa korotetaan 2,5 miljardista 3,9 miljardiin euroon, josta kertaluontoista korotusta on hieman yli miljardi euroa. Siirto parantaa valtion budjettitalouden rahoitusasemaa ja hidastaa velkasuhteen kasvua, mutta pienentää vastaavasti Valtion eläkerahaston ylijäämää. Siirrolla ei näin ollen ole vaikutusta julkisyhteisöjen rahoitusasemaan.

Finanssipolitiikan viritys

Vuoden 2027 talousarvioesityksessä rakenteellisen jäämän arvioidaan heikkenevän -3,1 prosentista -3,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Rakenteellisen jäämän muutos ei kuvaa pelkästään uusia päätöksiä. Sitä heikentävät myös päätöksistä riippumattomat tekijät, kuten korkomenojen kasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu ja indeksitarkistukset. Päätösperäisten toimien yhteenlaskettu vaikutus on finanssipolitiikkaa keventävä ja mittaluokaltaan noin 0,1 % suhteessa BKT:hen.

6.10.2025 julkaistussa lausunnossa[1] totesimme, että elvyttävämpää finanssipolitiikan linjaa voi perustella työllisyystilanteen heikentymisellä aiemmin ennustettuun verrattuna. Tämä perustelu on kuitenkin heikentynyt nopeutuneen talouskasvun myötä. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027, ja työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun. Lisäksi on todettava, että pysyväksi tarkoitetut veronkevennykset eivät ole kovin luonteva suhdannepolitiikan väline.

Finanssipolitiikan liikkumavaraa rajoittaa myös liiallisen alijäämän menettely. Suomi on tammikuusta 2026 lähtien ollut EU:n liiallisen alijäämän menettelyssä (EDP), jossa Suomen tulee rajoittaa nettomenojen kasvua vuosina 2026—2028 enintään korjaavan nettomenopolun mukaiseksi. Nettomenojen kasvun osalta voidaan väliaikaisesti poiketa nettomenopolulta kasvaneiden puolustusmenojen johdosta 8.7.2025 aktivoidun kansallisen poikkeuslausekkeen määrittelemillä ehdoilla.

Komissio totesi kesäkuussa Suomen ryhtyneen vuoden 2026 osalta tuloksellisiin toimiin liiallisen alijäämän korjaamiseksi. Valtiovarainministeriön arvion mukaan vuoden 2027 osalta on riski, että nettomenot kasvavat korjaavassa nettomenopolussa edellytettyä nopeammin eikä korjaavaa nettomenopolkua siten noudatettaisi. Ilman lisätoimia liiallisen alijäämän tilanne ei myöskään todennäköisesti korjaudu tavoitevuoteen 2028 mennessä.

Annoimme 6.8.2026 julkaistussa arviossamme[2] suosituksen, että pitkäjänteisen talouspolitiikan näkökulmasta olisi toivottavaa, että nykyinen hallitus päättäisi julkista taloutta lähivuosina vahvistavista lisätoimista jo syksyn 2026 budjettiriihessä. Lisäksi suositimme, että hallituksen tulisi vähintäänkin välttää sellaisia uusia (esimerkiksi elokuun alun jälkeen julkistettavia) päätöksiä, jotka kokonaisuutena kasvattavat nettomenoja tai muuten heikentävät julkista taloutta vuoden 2026 jälkeen.

[1] https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wp-content/uploads/2025/10/TaV-lausunto-TPAN-7.10.2025.pdf
[2] https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wp-content/uploads/2026/08/Talouspolitiikan-arviointineuvoston-arvio-nettomenopolun-noudattamisesta-ja-korjaavista-toimista.pdf

Valtioneuvosto on vuoden 2027 talousarvioesityksen luvussa 3.4 todennut huomioineensa arviointineuvoston arvion ja pidättäytyneensä uusista julkista taloutta olennaisesti heikentävistä linjauksista. Arviomme mukaan talousarvioesitys ei sisällä sellaisia uusia päätöksiä, jotka oleellisesti heikentäisivät julkista taloutta.

Valtioneuvosto katsoo, että uudet nopeasti valmistellut sopeutustoimet heikentäisivät yritysten ja kuluttajien luottamusta ja voisivat tukahduttaa alkanutta talouskasvua, mistä syystä valtioneuvosto pidättäytyi talousarvioneuvotteluissa uusien sopeutuspäätösten tekemisestä. Valtioneuvosto kuitenkin yhtyy valtiovarainministeriön ja talouspolitiikan arviointineuvoston huoleen korjaavaan nettomenopolkuun syntyvästä merkittävästä poikkeamasta v. 2028, joka ajoittuu seuraavalle vaalikaudelle.

Julkisen talouden näkymät

Hallituksen keskeinen hallitusohjelmaan kirjattu finanssipoliittinen tavoite oli velkasuhteen vakauttaminen hallituskauden loppuun mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus on päättänyt yhteensä noin 10 miljardin euron suuruisesta toimenpidekokonaisuudesta hallituskauden aikana. Toisaalta hallitus on sopinut myös esimerkiksi puolustukseen liittyvistä menolisäyksistä. Hallituskauden aikana on leikattu erityisesti valtionhallinnosta, sosiaaliturvaetuuksista ja hyvinvointialueiden rahoituksesta. Sopeuttamisesta huolimatta valtio ja julkisyhteisöt ovat edelleen merkittävän alijäämäisiä, eikä hallitus ole saavuttamassa velkasuhteen vakauttamisen tavoitettaan. Velkasuhteen arvioidaan nousevan 91,2 prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoden 2027 lopussa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa 213 mrd. euroa.

Talousarvioesityksen mukaan valtion vuoden 2027 budjetti on 12,3 mrd. euroa alijäämäinen. Kansantalouden tilinpidon käsittein valtiontalouden alijäämän arvioidaan olevan 4,4 % suhteessa BKT:hen. Julkisyhteisöjen yhteenlaskettu alijäämä syvenee 4,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja edelleen 4,5 prosenttiin vuonna 2027.

Julkisen talouden heikkojen näkymien taustalla on osin julkisen velan hoitamiseen liittyvien korkomenojen nousu. Valtionvelan korkomenoiksi vuonna 2027 arvioidaan 4,4 mrd. euroa, mikä on 1,2 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Lisäksi puolustusmenot ovat kasvaneet huomattavasti enemmän kuin mitä hallituskauden alussa arvioitiin. Julkisia menoja kasvattavat myös laki- ja sopimusperusteisesti indeksoitujen menojen indeksitarkistukset. Lisäksi vuonna 2027 voimaan astuva yhteisöveron alennus pienentää valtion saamia verotuloja erityisesti lyhyellä tähtäimellä.

Yhteenveto

Talousarvioesityksellä toimeenpannaan pääosin hallituksen jo aiemmin linjaamia päätöksiä. Valtiontalouden alijäämä pysyy huomattavan suurena ja finanssipolitiikka kevenee hieman vuoteen 2026 verrattuna. Julkisen talouden hyvin heikot näkymät yhdessä talouskasvun vahvistumisen kanssa puoltaisivat talousarvioesitystä kireämpää finanssipolitiikkaa.

Tärkein yksittäinen finanssipolitiikan viritystä keventävä muutos on yhteisöveron alentaminen. Yhteisöveron alentamista voidaan sinänsä perustella tavoitteella kasvattaa investointeja ja sitä kautta taloutta ja veropohjia. Sen vastapainoksi olisi kuitenkin ollut hyvä päättää joidenkin sellaisten verojen kiristämisestä, joiden arvioidaan olevan taloudellisen aktiviteetin kannalta yhteisöveroa vähemmän haitallisia.

Lisätietoja: Talouspolitiikan arviointineuvosto

puheenjohtaja Niku Määttänen, niku.maattanen@helsinki.fi
pääsihteeri Jenni Jaakkola, jenni.jaakkola@vatt.fi
ekonomisti Arttu Kauhanen, arttu.kauhanen@vatt.fi